

Intervención en defensa da **PROPOSICIÓN DE LEI POR INICIATIVA
LEXISLATIVA POPULAR PARA A PROTECCIÓN E MELLORA DOS HÁBITATS
DE BOSQUE AUTÓCTONO, A RACIONALIZACIÓN DA XESTIÓN DO MONTE
E A LOITA CONTRA OS INCENDIOS FORESTAIS**

Representante da Comisión Promotora: Virxinia Rodríguez

Moitas grazas señor Presidente.

Bos días señores e señoras deputadas.

Son Virxinia Rodríguez, presidenta de ADEGA e comparezo nesta cámara en defensa da PROPOSICIÓN DE LEI POR INICIATIVA LEXISLATIVA POPULAR PARA A PROTECCIÓN E MELLORA DOS HÁBITATS DE BOSQUE AUTÓCTONO, A RACIONALIZACIÓN DA XESTIÓN DO MONTE E A LOITA CONTRA OS INCENDIOS FORESTAIS.

Falo en nome da Comisión Promotora da iniciativa integrada por representantes da Alianza por un Rural Galego Vivo (ADEGA, CIG, FRUGA e a Organización Galega de Comunidades de Montes) e apoiada polas máis de 60 organizacións que integran a Rede Cousa de Raíces (entidades ambientalistas, asociacións culturais, sindicatos agrarios e de clase, comunidades de montes, empresas, universidades, etc.)

Síntome particularmente orgullosa de ser a voz das preto de 40.000 persoas que deron apoio explícito coa súa sinatura a esta Iniciativa Lexislativa Popular, ás que quero agradecer dende eiquí o seu compromiso e entusiasmo.

Trátase dunha das ILPs ambientalistas máis apoiadas na historia do noso autogoberno, superando en sinaturas recollidas á ILP en defensa dos ríos (aprobada en 2006) e a máis recente (2013) a favor da reciclaxe. É ademais a segunda ILP de carácter forestal presentada nos últimos 30 anos, o que sinala a preocupación que polos bosques e o monte ten a nosa sociedade galega.

Por iso, esta Proposición de Lei, independentemente de ser ou non aprobada, xa acadou un dos seus obxectivos: implicar a milleiros de persoas por todo o país e a centos de colectivos e entidades de diversas

sensibilidades en defensa dos bosques. Persoas e colectivos que asumiron como propias as mensaxes e os obxectivos desta Proposición de Lei, e ás que novamente queremos trasladar o noso agradecemento.

Conquerimos tamén levar á rúa un debate que até o agora semellaba tabú, sobre todo en ámbitos rurais: o monocultivo do eucalipto como problema de país, chegando a situar a problemática forestal galega nas axendas políticas locais, do Estado e da UE.

Permítanme agora debruzar brevemente as razóns das propostas que articula esta Proposición de Lei:

CONSTATAMOS que a pesar da importancia da superficie de monte en Galiza, por volta dos 2/3 do total do territorio, as políticas sectoriais non conseguiron compatibilizar os aspectos produtivos do monte coa conservación dos hábitats naturais, particularmente dos bosques autóctonos, historicamente degradados e cada día máis diminuídos en relación coas plantacións de árbores de crecemento rápido.

CONSTATAMOS tamén a escasa superficie ocupada polos montes de xestión pública. A vocación primeira destes espazos debería ser a conservación dos valiosos hábitats naturais, chave para ao amortecemento dos efectos do cambio climático, a conservación da biodiversidade e a redución do impacto dos lumes forestais.

Faise pois preciso clarear os principios reitores da xestión do monte para garantir unha compatibilización real dos seus distintos usos, así como incrementar a xestión pública mediante acordos con propietarios e comunidades de montes. O reforzamento da figura dos montes veciñais en man común, o fomento do asociacionismo e da formación resultan chaves para unha xestión integral e sustentábel DO MONTE, DENDE O MONTE E PARA O MONTE.

O vixente Plano Forestal (1992) cun horizonte de aplicación de 40 anos e actualmente en revisión, visaba unha extensión máxima do eucalipto dunhas 245.000 hectáreas. No primeiro Inventario Forestal Nacional (IFN I) de 1972/73, o eucalipto estaba presente nun total de 131.181 hectáreas. Para o máis recente (IFN IV), realizado en Galiza no ano 2009, o eucalipto estendérase xa por 433.915 hectáreas entre masas puras e mixtas. Nestes intres a superficie de eucaliptais en Galiza pode superar as 500.000 hectáreas, duplicando a falta de 14 anos as previsións máximas do Plano Forestal para o 2032. En proporción ao total do territorio, esta

especie cobre xa case o 17% do conxunto do territorio galego mentres que en Portugal non chega ao 9%. Este dato subliña non só a importante superficie ocupada polo eucalipto, senón o feito anómalo de que todos os estados europeos, só España e Portugal permiten o monocultivo desta árbore.

CONSTATAMOS tamén que o incremento da superficie eucaliptizada vese favorecida por un modelo de aproveitamento do monte intensamente forestalista, que aposta pola produción de madeira de pouco valor engadido, esquecendo outros usos. Esta disfunción ten a ver tamén coas consecuencias da Política Agraria Común (PAC) e a falla de expectativas das economías familiares no rural, que levan ao abandono agrario e ao despoboamento do rural galego. Este é precisamente o caldo de cultivo para os lumes forestais, favorecidos pola mudanza climática e o carácter maioritariamente pirófilo das especies empregadas. Temos asistido xa ás catastróficas consecuencias dunha nova tipoloxía de lumes que afonda no fracaso do actual modelo forestal e de loita contra os incendios.

Deste xeito, a falla dun modelo produtivo sustentábel, multifuncional e socialmente inclusivo, fai que o destino de moitos montes e terras agrarias remate sendo o monocultivo, nomeadamente de eucalipto, e finalmente o lume. Esta invasión está a atinxir tamén aos espazos protexidos e terras agrarias, contravindo unha lexislación por veces demasiado permisiva e discrecional.

É pois necesario regulamentar o cultivo do eucalipto, comezando por decretar unha moratoria para os novos plantíos desta especie, tal como vén de facer Portugal. Aproveitando o proceso de elaboración do novo Plano Forestal, esta moratoria tería como obxectivo avaliar os impactos de case 50 anos de monocultivo sobre os hábitats naturais e os servizos ecosistémicos que os montes prestan á sociedade, para deste xeito establecer condicións para o aproveitamento compatíbel desta especie.

Con respecto ao *Eucalyptus nitens*, esta variedade que está a ocupar novos espazos dada a súa maior resistencia ao frío, alongando a eucaliptización ao interior de Galiza. Malia non ter a consideración legal de especie exótica e invasora, o *E. nitens* éo, tal como vén de recoñecer nun ditame o Comité científico de flora e fauna silvestres do Ministerio español do ambiente. En consecuencia, as administracións públicas deberían prohibir o seu cultivo en todo o territorio polo seu recoñecido carácter exótico e

invasor, así como poñer en marcha planos de control e erradicación naquelas áreas nas que xa estea presente.

SOMOS CONSCIENTES de que o aproveitamento forestal intensivo con especies alóctonas, pirófilas e de crecemento rápido comporta o deterioro de servizos ecosistémicos que como a diversidade natural, a dispoñibilidade de auga, a fertilidade do solo, ou a calidade paisaxística, son importantes para a vida e o mantemento das actividades económicas da nosa sociedade. Os monocultivos, quer para madeira, pasta ou biomasa inciden tamén na maior frecuencia e intensidade dos lumes; na contaminación de terras e rías con agroquímicos e vertidos das celulosas; no empobrecemento da biodiversidade e no avance da erosión, provocando perdas económicas directas e lucro cesante. Este modelo forestal contribúe tamén a fosilizar importantes cantidades de recursos públicos através do PLADIGA, que custa anualmente arredor de 160 millóns de euros.

Faise pois imperativo, aumentar as cautelas e clarexar as determinacións legais, millorar e garantir o cumprimento das normas e abordar a recuperación dos usos orixinais e a rexeneración dos hábitats degradados por plantíos ilegais. Tamén é urxente abordar a mitigación dos efectos dos incendios forestais e a protección do patrimonio natural e cultural do monte através dunha regulamentación máis clara dos usos forestais, que tendo en conta o actual marco de mudanza climática, atinxa ás especies mais tamén ás distancias, densidade, ubicación e franxas de seguridade para a protección das persoas, bens e hábitats contra o lume. O PLADIGA, (Plan de Prevención e Defensa Contra os Incendios Forestais de Galiza), debería incidir preferentemente na prevención, ter carácter anual e aprobarse no último trimestre do ano anterior ao de aplicación.

CONSTATAMOS tamén que malia ao aprobado no Plano Forestal de 1992, 26 anos despois seguimos sen contar cun inventario de masas de frondosas autóctonas, ferramenta fundamental para poder planificar non só medidas de conservación, senón tamén para deseñar estratexias de xestión que maximicen os beneficios do bosque autóctono.

Os modelos de aproveitamento do monte que apostan pola multifuncionalidade de usos, pola utilización das especies autóctonas, e polo mantemento dos servizos ecosistémicos, deberían estar primados con incentivos directos e indirectos –exencións-, mesmo sen ter unha fin produtiva. Os nosos bosques naturais prestan un importante servizo á

sociedade, polo que semella lóxico que esta repercute parte dos beneficios a aquelas comunidades e propietarios/as que apostan pola súa conservación e aproveitamento sustentábel.

En consecuencia deberíase abordar con carácter urxente a elaboración do inventario de masas de frondosas autóctonas xa previsto Plano Forestal de 1992 e incorporar as súas conclusións ás futuras planificacións. Fomentar o mantemento do arborado autóctono, mesmo sen un obxectivo produtivo, debería compatibilizarse co aproveitamento das materias primas do bosque con especial atención ás pequenas e medianas empresas de transformación da madeira, á industria do moble de calidade, e ao aproveitamento doutros recursos, como froitos, cogomelos, plantas medicinais, etc., mais tamén os culturais e científicos.

SEÑORES E SEÑORAS DEPUTADAS, tendo en conta estas consideracións e dado o peso territorial do monte galego, entendemos que é urxente adoptar as medidas contidas nesta Proposición de Lei para garantir a súa xestión sustentábel e, moi especialmente, unha adaptación o menos traumática posíbel aos retos do cambio climático.

Dicímoslles tamén que ESTA NON É UNHA PROPOSICIÓN DE LEI CONTRA O EUCALIPTO, senón a favor dos nosos bosques e do aproveitamento sustentábel do monte. Recoñecer o fracaso do Plano Forestal de 1992 e as graves eivas derivadas do modelo imperante nestes últimos 30 anos, é o primeiro paso para corrixilas.

Dende a Comisión Promotora estamos abertas a debater e consensuar as propostas eiquí debuzadas sabendo que se existe vontade, sempre é posíbel chegar a un acordo. Por iso pedímoslles que tomen en consideración esta ILP para procurarmos entre todas un futuro sustentábel para os montes e os bosques de Galiza. Agardamos que nesta segunda ocasión, non lle dean as costas e ese futuro.

Porque, poden dicirme señores e señoras deputadas: QUEN SEREMOS NÓS SEN OS NOSOS BOSQUES?

MOITAS GRAZAS!